

Sukobi u Jerusalimu

PRVI DEO: OPŠTI PREGLED

Ključni tekst: Marko 11,15.17; Marko 12,7

Središte proučavanja: Marko 11,12

Uvod: Jevanđelje po Marku je najkraće od četiri evanđeoska narativa o Isusovoj službi. Do 9. poglavlja, pisac govori o Isusovoj službi u Njegovoj galilejskoj oblasti. Međutim, počevši od 10. poglavlja Jevanđelja po Marku, narativ se pomera na Isusovu službu u Judeji, naročito u Jerusalimu.

Na Njegovom putu u veliki grad, Isus objašnjava svojim učenicima svoju misiju koja će se tamo ostvariti. Izveštaj ne samo da najavljuje promenu kad je reč o mestu Hristove službe, već takođe upoznaje čitaoce sa poslednjim delom Isusove službe i života na zemlji.

Teme: Lekcija za ovu sedmicu razmatra neke značajne događaje u Isusovom životu koji su se odigrali u Jerusalimu, naročito one u vezi sa Hramom:

1. Najava Hristovog stradanja jer je povezano sa Njegovom smrću.
2. Isusovo putovanje u Jerusolim, bez obzira što Marko, u desetom poglavlju, spominje Isusov kratak boravak u Judeji. Jedanaesto poglavlje opisuje Isusov važan ulazak u čuveni grad.
3. Isusovo delovanje u Jerusalimu i Hramu, mestu najvećeg dela rasprava u 11. i 12. poglavlju Jevanđelja po Marku.

DRUGI DEO: KOMENTAR

Najava stradanja

Počevši od 8. poglavlja Jevanđelja po Marku, Isus jasno najavljuje svoje predstojeće stradanje na krstu. „I poče ih učiti da Sinu Čovječijemu valja mnogo postradati, i da će Ga okriviti starješine i glavari sveštenički i književnici, i da će Ga ubiti, i treći dan da će ustati.“ (Marko 8,31) Kasnije, u sledećem poglavlju, Isus opisuje budući prizor svoje smrti: „Govoraše im da će se Sin Čovječij predati u ruke ljudske, i ubiće Ga, i pošto Ga ubiju ustaće treći dan.“ (Marko 9,31) Isus zna da je Njegovo putovanje prema Jerusalimu staza patnje i smrti. Ali On je odlučan da ode tamo zato što je Njegova misija da umre na krstu da bi spasao ljudski rod.

Nažalost, učenici ne shvataju Isusove reči o Njegovoj misiji kao direktno ispunjenje proročanstva. Učenici smatraju da će Isus osnovati zemaljsko carstvo u njihovo vreme. Iz tog razloga, oni se raspravljaju o mogućim prednostima ili položajima koje mogu zadobiti u takvom carstvu i od takvog carstva. Luka, u svom Jevanđelju, beleži osećanje nelagodnosti među učenicima nakon što je Isusova smrt duboko razočarala njihove nade i ambicije. „A mi se nadasmo da je On onaj koji će izbaviti Izrailja“ (Luka 24,21), kaže jedan od njih. Prema tome, iako Ga je mnoštvo pratilo, Isus na kraju hoda sam. Samo On razume pun značaj svakog svog dela. Kao što je Isaija to opisao stotinama godina ranije: „Gazih sam u kaci, i niko između naroda ne bješe sa Mnom.“ (Isaija 63,3)

Isus kreće u Jerusalim

Čuveni grad Jerusalim prima Mesiju bez velike pompe od strane verskih vođa i učenih ljudi u narodu. Isus dolazi na magaretu. Njega ne prepoznaju kao cara oni koji sude po Njegovoj spoljašnosti. Neki, možda učenici, radosno uzvikuju o carstvu koje će doći. „A koji idahu pred Njim i za Njim, vikahu govoreći: Osana! blagosloven koji ide u ime Gospodnje! Blagosloveno carstvo oca našega Davida koje ide u ime Gospodnje! Osana na visini!“ (Marko 11,9.10)

Sledeći deo Markovog narativa u 11. poglavlju usredsređuje se na Hram – središte verskih obreda za čitav izrailjski narod – i naročito na službe u njemu. Sa Isusove tačke gledišta, svrha zbog koje je Hram prvobitno osnovan postala je nevažna. Elen Vajt to objašnjava na sledeći način: „Ovu službu ustanovio je sam Hristos. Svakim svojim delom, ona je predstavljala Njega i zato je bila puna životne snage i duhovne lepote. Međutim, Jevreji su izgubili duhovni život koji je proizlazio iz njihovih obreda i čvrsto se držali mrtvih formi. Pouzdali su se u same žrtve i obrede, umesto da su se oslanjali na Onoga na koga su te žrtve ukazivale. Da bi popunili mesto onoga što su izgubili, sveštenici i rabini umnožavali su svoje zahteve, i ukoliko su bivali stroži, utoliko se manje ispoljavala Božja ljubav. Svoju svetlost merili su mnoštvom svojih obreda, dok su njihova srca bila ispunjena gordošću i licemerstvom.“ (*Čežnja vekova*, str. 29. original)

Isus i Hram

Marko kazuje: „I uđe Isus u Jerusalim, i u crkvu; i promotrivši sve, kad bi uveče, iziđe u Vitaniju s dvanaesticom.“ (Marko 11,11) Sledećeg dana, nakon što se vratio u Hram, nije skrio svoju ogorčenost. „I dođoše opet u Jerusalim; i ušavši Isus u crkvu stade izgoniti one koji prodavahu i kupovahu po crkvi; i ispremeta trpeze onijeh što mijenjahu novce, i klupe onijeh što prodavahu golubove.“ (Marko 11,15)

Potom, navodeći Pismo, Isus ih optužuje: „Nije li pisano: dom Moj neka se zove dom molitve svima narodima? A vi načiniste od njega hajdučku pećinu.“ (Marko 11,17) Nema sumnje da je Isus ogorčen zbog beskrupuloznih poslova obavljanih u predvorju Hrama. Elen Vajt komentariše ovaj događaj: „Trgovci su tražili previsoke cene za životinje koje su prodavali, a svoju dobit delili sa sveštenicima i poglavarima, koji se su tako bogatili na račun naroda.“ (*Čežnja vekova*, str. 155. original)

U isto vreme, znamo da „se od svakog Izrailjca očekivalo da plati godišnji porez za hram u iznosu od pola sikla... Rasprave o tome šta su hramske vlasti učinile sa viškom novca sugerišu da su finansije bile potpuno netransparentne.“ (David Instone-Brewer, "Temple and Priesthood," in *The World of the New Testament: Cultural, Social, and Historical Contexts*, eds. Joel B. Green and Lee Martin McDonald [Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2013], pp. 203, 204)

Marko 11,18 usredsređuje pažnju čitaoca na sveštenike, vođe svih službi u Hramu, i književnike i kako „tražahu kako bi Ga pogubili“. Koliko je žalosno kada shvatimo da su upravo verske vođe inicirale Isusovu smrt. Kada ih je Spasitelj ukorio, „trebalo je da isprave zloupotrebu hramskog predvorja“ (Elen Vajt, *Čežnja vekova*, str. 156.157. original). Umesto da slušaju Isusovu poruku, verske vođe su želele da glasnik nestane. Elen Vajt takođe beleži: „Sami sveštenici koji su služili u Hramu izgubili su iz vida smisao službe koju su vršili. Oni su prestali da preko simbola gledaju ono što je on predstavljao. U prinošenju žrtvenih darova ponašali su se kao glumci u nekom komadu. Obredi koje je sam Bog uspostavio postali su sredstvo za zaslepljivanje uma i

otvrđnjavanje srca. Ovim kanalima Bog nije mogao više ništa da učini za čoveka. Ceo sistem morao je da se ukine.“ (*Čežnja vekova*, str. 36. original)

Sledećeg dana, Isus je ponovo ušao u predvorje Hrama (Marko 11,27). Ponovo su sveštenici, književnici i starešine ušli u raspravu sa Njim. Prepirali su se sa Isusom u vezi sa Njegovom vlašću, i upitali: „Kakvom vlasti to činiš?“ (Marko 11,28) Isus je odgovorio na njihovo pitanje drugim pitanjem izbegavajući da im da direktan odgovor. U stvari, Isus je ranije već odgovorio na to isto pitanje, pa ipak, od tada se nikakva promena nije dogodila u stavu izrailjskih vođa. Dalje, Isus je znao, prema nameri njihovog pitanja, da su oni želeli samo da uđu u raspravu sa Njim umesto da se pokaju zbog svoje oholosti i tvrdoglavosti. Bilo je jasno da su kroz Njegova učenja uočili Isusov božanski karakter: „Učitelju, znamo da si istinit, i da ne mariš ni za koga; jer ne gledaš ko je ko, nego zaista putu Božijemu učiš.“ (Marko 12,14)

U drugim slučajevima verske vođe obasule su Isusa pitanjima iz zlobe, kao što je opisano u tekstu Marko 12,13: „I poslaše k Njemu neke od fariseja i Irodovaca da bi Ga uhvatili u riječi.“ Verske vođe zajedno „gledahu da Ga uhvate“ (Marko 12,12).

U priči o vinogradu (Marko 12,1-11) Isus sa preciznošću razotkriva podle zavere verskih vođa da Mu u bliskoj budućnosti oduzmu život. Hristos potvrđuje njihovu podmuklost u priči sledećim rečima: „I uhvatiše ga, i ubiše, i izbaciše ga napolje iz vinograda.“ (Marko 12,8) Međutim, s obzirom na naš razgovor o hramu, ono što je najznačajnije jesu Isusove reči u 9. stihu. U ovom stihu Isus objašnjava šta će se dogoditi prema Božjem spasonosnom planu: „Doći će i pogubiće vinogradare, i daće vinograd drugima.“ (Marko 12,9) Sa Isusovom smrću čitav sistem Šatora od sastanka dostigao je kraj. Svi njegovi simboli ukazivali su na Isusa. Pored toga, verni ostatak Izrailja nastavio je misiju. Vilijam L. Lejn (William L. Lane) objašnjava pravu Izrailjevu strašnu sudbinu sledećim rečima: „U okviru priče neizbežna posledica odbacivanja sina bila je odlučna, katastrofalna presuda. Ovo ukazuje na presudno značenje odbacivanja Jovana i Isusa što je istaknuto u tekstu Marko 11,27-12,12, jer se radi o odbacivanju Boga. Bez objavljivanja svog uzvišenog sinovstva, Isus jasno ukazuje da je Sinedrion odbacio Božjeg poslednjeg glasnika i da će uslediti nesreća. Sveto poverenje izabranog naroda biće preneseno na novi Božji Izrailj.“ (Lane, *The Gospel According to Mark: The New International Commentary on the New Testament*, [Grand Rapids, MI: William B. Eerdmans Publishing Co., 1974], vol. 2, p. 419)

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

Kakve praktične pouke možemo naučiti iz Isusovog postupka čišćenja Hrama? Razmotrite sledeću izjavu: „Predvorja Jerusalimskog hrama, ispunjena gužvom i nesvetom trgovinom, predstavljala su isuviše vernu sliku hrama srca, obesvećenog prisustvom strasti i nesvetih misli. Čišćenjem Hrama od kupaca i prodavaca, Isus je objavio svoju misiju čišćenja srca od prljavštine greha – od svetovnih želja, sebičnih sklonosti, rđavih navika koje kvare dušu.“ (*Čežnja vekova*, str. 161. original)

U tekstu Marko 12,14 jedan od fariseja obraća se Isusu: „Učitelju, znamo da si istinit, i da ne mariš ni za koga; jer ne gledaš ko je ko, nego zaista putu Božijemu učiš.“ Čini se da verske vođe prepoznaju ko je Isus, kao i vlast kojom naučava. Međutim, nisu voljni da slede Isusa i postanu deo Njegovog carstva. Pitajte članove razreda kako su vođe mogle da prepoznaju Njegovu vlast, a da Ga ipak odbace u isto vreme? Kako se ovo isto prepoznavanje i odbacivanje Isusa ponavlja u savremeno vreme?